

DANOVA NEXT projekt - Inovacije za pristupačniji prijevoz u Dunavskoj regiji

Pristupačnost kao izazov u Europi

Iako je u posljednjim desetljećima ostvaren značajan napredak, pristupačan prijevoz diljem Europe i dalje nije univerzalno osiguran. Osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti i dalje nailaze na brojne prepreke prilikom putovanja – od ulaska u autobus, snalaženja u zračnim lukama, do presjedanja između različitih vrsta prijevoza.

Odsutnost dosljednih standarda dodatno otežava situaciju jer dok su neka prometna čvorišta uložila u inkluzivnu infrastrukturu, druga značajno zaostaju. Putnici tako pri svakom putovanju riskiraju neizvjesnost i nepredvidivost iskustva.

Razmjeri problema su veliki. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije i Europskog foruma osoba s invaliditetom, u Europskoj uniji više od 100 milijuna ljudi živi s nekim oblikom invaliditeta, dok je u široj europskoj regiji taj broj oko 135 milijuna. Statistike zračnih luka dodatno naglašavaju da jedna od četiri odrasle osobe u EU ima određeni oblik invaliditeta, što jasno ukazuje na nužnost ulaganja u inkluzivnu mobilnost.

Posebni izazovi Dunavske regije

Dunavska regija – koja obuhvaća Hrvatsku, Sloveniju, Crnu Goru, Bugarsku, Rumunjsku, Mađarsku, Češku, Poljsku i druge zemlje – suočava se s posebnim poteškoćama zbog nedostatka usklađenih standarda pristupačnosti. Iako Europski akt o pristupačnosti daje okvir, u području prijevoza ostaju brojni nedostaci, posebice u digitalnim uslugama gdje su obveze često nejasne ili se primjenjuju neujednačeno.

Primjerice, istraživanje Europske komisije koje je obuhvatilo 125 digitalnih alata za informiranje putnika pokazalo je da 41% njih ne sadrži nikakve podatke za putnike smanjene pokretljivosti, a samo 16% zadovoljava većinu zahtjeva pristupačnosti. To jasno potvrđuje potrebu za sveobuhvatnim i harmoniziranim pristupom kakav projekt DANOVA NEXT razvija.

Projekt DANOVA NEXT

Projekt je pokrenut s ciljem uklanjanja prepreka i stvaranja rješenja koja će osobama s invaliditetom omogućiti lakše i sigurnije putovanje. U njemu sudjeluje 16 partnera iz 11 zemalja, a uključuje zračne luke, luke, gradske prijevoznike, sveučilišta, istraživačke centre i udruge osoba s invaliditetom.

Projekt je usklađen s ključnim europskim dokumentima i strategijama poput EU Strategije za prava osoba s invaliditetom 2021.–2030., Teritorijalne agende 2030., Europskog zelenog plana i Strategije EU-a za Dunavsku regiju. Time se osigurava da su projektne aktivnosti povezane s dugoročnim razvojnim ciljevima Europske unije.

Uključivanje korisnika u središte procesa

Jedna od glavnih posebnosti projekta jest sustavno uključivanje korisnika u sve faze. Organizirane su radionice uživo u svim partnerskim zemljama, koje su okupile više od 200 sudionika, među kojima su bili putnici s invaliditetom i donositelji politika. Paralelno, online anketom prikupljeno je više od 600 odgovora putnika s invaliditetom o zadovoljstvu različitim vrstama prijevoza, a dodatnih 55 prijevoznika sudjelovalo je u istraživanju o razvijenosti njihovih digitalnih informacijskih sustava.

Takav pristup osigurava da se ne razvijaju rješenja koja su samo teorijska, nego ona koja doista odgovaraju na potrebe ljudi u stvarnim situacijama.

Digitalne inovacije

Jedno od ključnih postignuća projekta je alat za samoprocjenu pristupačnosti, već dostupan online. Radi se o interaktivnom upitniku s 60 pitanja koji pružateljima usluga omogućuje da procijene trenutačnu razinu pristupačnosti i dobiju preporuke za poboljšanja.

Sljedeća velika inovacija je digitalna aplikacija za informiranje putnika, čije je lansiranje planirano

do kraja 2025. godine. Aplikacija će putnicima s invaliditetom pružiti pristupačne i ažurirane informacije o putovanjima u stvarnom vremenu, što je ključan preduvjet za sigurno i samostalno putovanje.

Prije javnog predstavljanja aplikacija će biti temeljito testirana uz aktivno sudjelovanje udruga osoba s invaliditetom, a povratne informacije korisnika koristit će se za poboljšanje konačne verzije.

Što donosi aplikacija?

Aplikacija DANOVA NEXT prva je digitalna, regionalna platforma posvećena pružanju potpuno pristupačnih usluga informiranja o putovanjima. Omogućuje putnicima s invaliditetom pristup usklađenim, pouzdanim i u potpunosti pristupačnim informacijama o putovanjima u zračnim lukama, lukama i javnom prijevozu u Dunavskoj regiji.

- Aplikacija pruža pristupačne usluge informiranja o putovanjima kako bi putnici s invaliditetom mogli lako pronaći pouzdane i pristupačne informacije o prijevozu te planirati svoja putovanja s povjerenjem i neovisnošću.
- Aplikacija okuplja partnere iz više zemalja kako bi razmjenjivali znanja, prakse i usluge koje poboljšavaju pristupačnost na makroregionalnoj razini.
- Prikupljanjem i usklađivanjem podataka iz zračnih luka, luka i javnog prijevoza, aplikacija stvara zajednički okvir koji podupire transparentnost, usporedivost i poboljšanu pristupačnost u cijeloj Dunavskoj regiji.

Infrastrukturna poboljšanja

Osim digitalnih rješenja, DANOVA NEXT donosi i konkretne promjene u prometnoj infrastrukturi. U zračnim lukama uvode se informativni totemi i kutci za putnike smanjene pokretljivosti, prilagođena mjesta za odmor i čekanje, specijalizirana mobilna oprema poput invalidskih kolica koja mogu proći sigurnosne kontrole ili električnih vozila za kretanje kroz velike terminale.

Dodatne mjere uključuju mehanička pomagala za kretanje između katova, taktilne površine za hodanje, natpise na brajici, sustave induksijske petlje i prilagođene informacijske displeje. U gradskom prijevozu postavljaju se

taktilne mape i nova oprema za lakši ulazak u autobuse, a Budimpešta širi inovativnu aplikaciju za unutarnju navigaciju slijepih i slabovidnih osoba.

Upravljanje složenim partnerstvom

Upravljanje projektom koji obuhvaća 16 partnera iz 11 zemalja i tri različita prometna sektora veliki je izazov. Ključ uspjeha leži u raspodjeli uloga: sveučilišta su preuzela istraživački dio, organizacije osoba s invaliditetom dale su smjernice za pristupačnost, a prijevoznici provode pilot-rješenja. Redoviti sastanci i radionice omogućili su koordinaciju i usklađenost svih aktivnosti.

Dodatni izazov predstavlja različita razina razvijenosti infrastrukture među zemljama. Dok su neke države značajno ulagale u pristupačnost, druge su tek na početku. Upravo ta raznolikost čini projekt važnim jer omogućuje izradu modela koji može poslužiti i u okruženjima s različitim početnim uvjetima.

Pogled u budućnost

Projekt DANOVA NEXT završava sredinom 2026. godine, kada će sve pilot-aktivnosti biti provedene. Najznačajnija ostavština bit će Pametna prometna mreža za pristupačnost, koja će nastaviti djelovati i nakon završetka projekta. U mrežu će biti uključeni svi partneri, uz mogućnost pridruživanja novih institucija, što osigurava dugoročnu održivost i nastavak zajedničkog rada.

Zaključak

DANOVA NEXT pokazuje da pristupačnost nije luksuz ili tehničko pitanje, već temeljno ljudsko pravo i ključni element mobilnosti budućnosti. Kombinacijom digitalnih inovacija, infrastrukturnih ulaganja i inkluzivnog pristupa, projekt stvara model koji može poslužiti i drugim regijama Europe.

Vizija je jasna – pristupačan prijevoz ne smije biti iznimka, već pravilo. DANOVA NEXT otvara put prema Europi u kojoj svatko, bez obzira na svoje mogućnosti, može putovati slobodno, sigurno i dostojanstveno.

**Interreg
Danube Region**

**Co-funded by
the European Union**

